T095 ATĐ 7 (22) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q20-Kiền Độ Tạp-Sắc

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

Phaåm 6: SAÉC

Saéc phaùp sinh, truï, giaø, voâ thöôøng, neân noùi laø saéc? Cho ñeán noùi roäng. Chöông naày vaø giaûi thích nghóa cuûa chöông ôû ñaây, neân noùi roäng Öu-ba-ñeà-xaù. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Ñaây laø kinh Phaät, trong kinh cuûa Phaät noùi Phaät baûo caùc Tyø- kheo: Coù ba töôùng höõu vi, do khoâng hieåu nghóa lyù saâu xa cuûa kinh aáy, neân caùc nhaø ñeàu taïo ra caùc thöù dò thuyeát vôùi yù nghóa khoâng ñoàng. Nhö phaùi Thí duï giaû noùi: Ba töôùng höõu vi khoâng coù theå thaät. Vì sao? Vì ba töôùng aáy laø thuoäc veà haønh aám baát töông öng. Haønh aám baát töông öng khoâng coù thaät theå. Vì ngaên döùt yù cuûa thuyeát nhö theá, cuõng noùi ba töôùng höõu vi laø phaùp thaät coù, neân soaïn luaän naày. Laïi coù thuyeát noùi: Phaùp naày laø phaùp voâ vi. Nhö Tyø-baø Xaø-baø-ñeà noùi raèng: Neáu phaùp naày laø höõu vi, thì taùnh noù raát yeáu keùm. Vì yeáu keùm, neân khoâng theå sinh phaùp, truï Phaùp, dieät phaùp. Phaùp voâ vi coù söùc, vì coù söùc, neân coù theå laøm cho phaùp sinh, truï, dieät. Hoaëc coù thuyeát noùi: Hai phaùp naày laø höõu vi, moät laø voâ vi. Nhö Boä Ñaøm-ma-quaät noùi raèng: Hai phaùp laø höõu vi, ñoù laø sinh, truï. Moät phaùp laø voâ vi, ñoù laø dieät. Neáu phaùp naày laø höõu vi, thì taùnh cuûa noù yeáu keùm, khoâng theå laø phaùp dieät. Vì laø voâ vi, neân coù theå laø phaùp dieät. Vì nhaèm ngaên yù cuûa ngöôøi noùi nhö theá, vì muoán noùi ba phaùp naày laø höõu vi. Laïi coù thuyeát noùi: Phaùp naày laø töông öng. Vì nhaèm ngaên yù cuûa ngöôøi noùi nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Vì nhaèm ngaên yù cuûa Sa-moân nôi phaùp kia, noùi raèng: Saéc phaùp sinh, truï, giaø, voâ thöôøng, töùc laø theå cuûa saéc, cho ñeán thöùc cuõng gioáng nhö theá. Vì nhaèm ngaên yù cuûa thuyeát nhö theá v.v... vaø muoán laøm saùng toû nghóa cuûa mình, cuõng muoán noùi veà nghóa töông öng cuûa phaùp töôùng, neân soaïn luaän naày. Saéc phaùp sinh, truï, giaø, voâ thöôøng neân goïi laø saéc hay chaúng phaûi saéc? Ñaùp: Neân noùi chaúng phaûi saéc. Hoûi: Chaúng phaûi laø saéc nhaäp coù hai thöù, laø yù nhaäp, phaùp nhaäp, laø thuoäc veà yù nhaäp, hay laø thuoäc veà phaùp nhaäp?

Ñaùp: Thuoäc veà phaùp nhaäp, chaúng phaûi saéc phaùp. Neân noùi chaúng phaûi saéc, töùc thuoäc veà phaùp nhaäp. Phaùp coù theå thaáy neân noùi laø khoâng theå thaáy. Phaùp khoâng theå thaáy coù möôøi moät nhaäp, tröø saéc nhaäp. Phaùp kia chaúng phaûi nhaõn nhaäp, cho ñeán thuoäc veà yù nhaäp, laø thuoäc veà phaùp nhaäp. Phaùp khoâng theå thaáy, neân noùi khoâng theå thaáy, töùc thuoäc veà phaùp nhaäp. Phaùp höõu ñoái neân noùi laø voâ ñoái. Voâ ñoái laø hai nhaäp, ñoù laø yù nhaäp vaø phaùp nhaäp, Chaúng phaûi thuoäc veà yù nhaäp, laø thuoäc veà phaùp nhaäp. Phaùp voâ ñoái, neân noùi voâ ñoái, töùc thuoäc veà phaùp nhaäp. Phaùp höõu laäu phaûi noùi töùc laø höõu laäu. Töø ñaây veà sau, laïi töông töï vôùi phaùp höõu

laäu ñoù. Phaùp voâ laäu töùc laø voâ laäu, höõu vi töùc laø höõu vi. Vì nghóa naày, laø ñeå ngaên yù cuûa ngöôøi noùi töôùng höõu vi laø voâ vi. Phaùp voâ vi khoâng coù quaù khöù, vò lai, hieän taïi, neân noùi töùc quaù khöù, vò lai, hieän taïi. Hoûi: Vì sao phaùp quaù khöù chung caû ba ñôøi, coøn sinh, truï, giaø, voâ thöôøng chæ laø quaù khöù? Ñaùp: Phaùp quaù khöù ñöôïc moät quaû khoâng ñoàng vôùi quaù khöù kia laø haønh khoâng chung laø cuøng lìa, khoâng theo nhau, ñoái vôùi nhoùm quaù khöù kia laø chaúng phaûi nhoùm, nhö voû caây lìa caây. Sinh v.v... khoâng nhö theá, ñoàng moät quaû vôùi quaù khöù kia, cho ñeán noùi roäng. Nhö quaù khöù, vò lai, hieän taïi, noùi cuõng gioáng nhö theá. Thieän, baát thieän, voâ kyù, phaûi noùi töùc thieän, baát thieän, voâ kyù, leä thuoäc khoâng leä thuoäc ba coõi. Hoïc, Voâ hoïc, phi hoïc phi Voâ hoïc, choã döùt cuûa kieán ñaïo, choã döùt cuûa tu ñaïo, khoâng döùt, noùi cuõng gioáng nhö theá. Theá naøo laø giaø, theá naøo laø töû, theá naøo laø voâ thöôøng? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Tröôùc ñaõ noùi veà nghóa chaân thaät cuûa töôùng höõu vi. Nay muoán noùi ñeán töôùng höõu vi theo giaû danh. Laïi coù thuyeát noùi: Tröôùc ñaõ noùi veà voâ thöôøng cuûa saùt-na. Nay muoán noùi veà voâ thöôøng cuûa moät ñôøi, neân soaïn luaän naày. Theá naøo laø giaø, cho ñeán noùi roäng? Hoûi: Vì sao trong ñaây khoâng hoûi veà sinh? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vì yù cuûa ngöôøi soaïn kinh muoán theá, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu phaùp naày ñoái vôùi phaùp kia khoâng coù taêng ích, khieán cho phaùp kia tan hoaïi, thì ôû ñaây seõ hoûi veà söï sinh ra phaùp kia, coù theå khieán ñöôïc taêng ích, ñaày ñuû. Cho neân khoâng hoûi. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu phaùp coù theå laøm cho phaùp kia lìa nhau thì

trong aáy seõ hoûi veà söï sinh coù theå laøm cho phaùp kia gaàn nhau, theo nhau. Cho neân khoâng hoûi. Hoûi: Theá naøo laø giaø? Ñaùp: Toùc baïc ruïng, da nhaên, daàn daàn hao huït, hình daùng gaày goø, hôi thôû ngaén, ít, thaân troå ñoài moài, cuõng nhö böùc hoïa sôn maøu, ñi ñöùng phaûi choáng gaäy, beänh hoaïn lieân tuïc, caùc caên yeáu keùm, ngaøy caøng suy nhöôïc, toaøn thaân run raåy. Ñoù laø giaø. Theá naøo laø cheát? Ñaùp: Caùc haønh phaân taùn, tieâu dieät. Ñoù goïi laø cheát. Nhö noùi: Hoaëc cheát, töùc laø voâ thöôøng phaûi khoâng? Vì sao cheát laø voâ thöôøng? Theá naøo laø voâ thöôøng, chaúng phaûi cheát? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Maïng caên sau cuøng dieät trong moät saùt- na, ñoù goïi laø cheát, cuõng goïi laø voâ thöôøng. Luùc khaùc, aám tan hoaïi, ñoù goïi laø voâ thöôøng, khoâng goïi laø cheát. Laïi coù thuyeát noùi: Naêm aám cuøng dieät vôùi maïng caên sau cuøng, ñoù goïi laø cheát, cuõng goïi laø voâ thöôøng. Luùc khaùc, aám phaân taùn, tieâu dieät, ñoù goïi laø voâ thöôøng, khoâng goïi laø cheát. Laïi coù thuyeát noùi: Maïng caên trong moät ñôøi ly taùn, hoaïi dieät, ñoù goïi laø cheát, cuõng goïi laø voâ thöôøng. aám coøn laïi, phaân taùn, tieâu dieät, ñoù goïi laø voâ thöôøng, khoâng goïi laø cheát. Laïi coù thuyeát noùi: Trong moät ñôøi, naêm aám cuøng vôùi maïng caên tieâu tan, ñoù goïi laø cheát, cuõng goïi laø voâ thöôøng. AÁm coøn laïi phaân taùn maát, ñoù goïi laø voâ thöôøng, khoâng goïi laø cheát. Laïi coù thuyeát noùi: AÁm cuûa soá chuùng sinh tieâu tan maát, ñoù goïi laø cheát, cuõng goïi laø voâ thöôøng. AÁm cuûa soá phi chuùng sinh tieâu tan maát, ñoù goïi laø voâ thöôøng, khoâng goïi laø cheát.

Hoûi: Söùc cuûa nghieäp maïnh hay söùc cuûa voâ thöôøng maïnh? Ñaùp: Söùc cuûa nghieäp maïnh, chaúng phaûi voâ thöôøng. Nghieäp laø Thaùnh ñaïo, voâ thöôøng töùc laø voâ thöôøng. Ñöùc Theá toân noùi: Hoaëc noùi ñaïo laø thoï, hoaëc noùi laø töôûng, hoaëc noùi laø tö, hoaëc noùi laø yù, hoaëc noùi laø ngoïn ñeøn saùng, hoaëc noùi laø tín, tieán, nieäm, ñònh, tueä, hoaëc noùi laø chieác beø, laø ñaù, laø nöôùc, laø hoa. Hoaëc noùi ñaïo laø töø, bi, hyû, xaû... Choã naøo noùi ñaïo laø thoï. Nhö noùi: Ta thaät söï giaùc ngoä veà Thaùnh ñeá khoå. Choã naøo noùi ñaïo laø töôûng? Nhö noùi: Tyø-kheo tu haønh roäng khaép veà töôûng voâ thöôøng, coù theå döùt boû aùi duïc, cho ñeán noùi roäng. Choã naøo noùi ñaïo laø tö? Nhö noùi: Coù nghieäp khoâng coù baùo ñen, khoâng coù baùo traéng, coù theå döùt heát nghieäp. Choã naøo noùi laø yù? Nhö keä noùi:

YÙ ñoát chaùy nhaø cöûa. Cuõng chaúng nhieãm nôi duyeân Töùc Phaät, thaày ngöôøi, trôøi Xöùng ñaùng nhaän cuùng döôøng. Choã naøo noùi ñaïo laø ngoïn ñeøn? Nhö keä noùi: OÂng chôù khôûi phoùng daät Duøng giôùi töï ñieàu phuïc Ngoïn ñeøn saùng nhö theá Noái tieáp khoâng theå taét. Choã naøo noùi ñaïo laø tín? Nhö keä noùi: Tín qua ñöôïc soâng lôùn Khoâng buoâng lung cuõng theá Tinh tieán tröø caùc khoå Tueä ñeán bôø giaûi thoaùt. Choã naøo noùi ñaïo laø tinh tieán? Nhö noùi: Phaät baûo Toân giaû A-nan: Tinh tieán coù theå taêng tröôûng Boà-ñeà. Choã naøo noùi laø ñaïo nieäm? Nhö noùi: Phaät baûo Tyø-kheo: Ta noùi nieäm vöôït qua taát caû khoå. Ñeä töû Thaùnh cuûa ta ñaày ñuû nieäm löïc, gìn giöõ caên moân, lìa phaùp baát thieän, coù theå tu phaùp thieän. Choã naøo noùi ñaïo laø ñònh? Nhö noùi: Coù ñònh laø Thaùnh ñaïo, khoâng coù ñònh laø taø ñaïo. Coù taâm ñònh ñöôïc giaûi thoaùt, chaúng phaûi khoâng ñònh, nhö theá v.v... Choã naøo noùi ñaïo laø tueä Nhö keä noùi: Tueä laø treân theá gian Höôùng veà nôi chí chaân Neáu chaùnh tri vieäc aáy Thì seõ heát giaø cheát. Choã naøo noùi ñaïo laø chieác beø? Nhö noùi: Tyø-kheo neân bieát: Beø töùc laø taùm Thaùnh ñaïo. Choã naøo noùi ñaïo laø taûng ñaù? Nhö noùi: Tyø-kheo neân bieát! Ñaây laø nuùi ñaù lôùn chaùnh kieán. Choã naøo noùi ñaïo laø nöôùc? Nhö noùi: Tyø-kheo phaûi bieát. Thaùnh ñaïo naày laø nöôùc taùm vò. Choã naøo noùi ñaïo laø hoa? Nhö noùi: Baûy ñoùa hoa giaùc yù naày. Choã naøo noùi ñaïo laø töø, bi, hyû, xaû? Nhö noùi: Tu tam-muoäi taâm töø, ñöôïc quaû A-na-haøm. Bi, hyû, xaû cuõng gioáng nhö theá. ÔÛ ñaây noùi ñaïo laø nghieäp, cho neân noùi söùc cuûa nghieäp maïnh, chaúng phaûi voâ thöôøng maïnh. Nghieäp coù theå tieâu dieät haønh quaù khöù, vò lai,

hieän taïi, dieät aáy laø soá dieät. Voâ thöôøng dieät haønh hieän taïi, dieät naày laø voâ thöôøng dieät. Hoaëc coù thuyeát noùi: Söùc cuûa voâ thöôøng maïnh, chaúng phaûi söùc cuûa nghieäp maïnh. Vì sao? Vì nghieäp coù theå tieâu dieät haønh quaù khöù, vò lai. Coøn voâ thöôøng coù theå tieâu dieät nghieäp ñoù. Neáu ngöôøi coù theå gieát cheát haøng ngaøn keû ñöch, thì ngöôøi aáy goïi laø keû ñaõ ñöch vôùi hai ngaøn ngöôøi. Voâ thöôøng kia cuõng gioáng nhö theá. Cho neân, söùc voâ thöôøng maïnh, chaúng phaûi söùc cuûa nghieäp maïnh. Nhö nghóa cuûa ngaõ: Söùc cuûa nghieäp maïnh, chaúng phaûi söùc cuûa voâ thöôøng maïnh. Vì sao? Vì nghieäp coù theå khieán cho caûnh giôùi cuûa haønh vi quaù khöù, vò lai, hieän taïi khoâng hieän höõu

coøn voâ thöôøng ñaâu coù dieät caùi gì? Laïi coù thuyeát noùi: Nghieäp goïi laø hoøa hôïp. Voâ thöôøng goïi laø phaù hoaïi söï hoøa hôïp. Vaäy söùc cuûa nghieäp maïnh hay söùc cuûa voâ thöôøng maïnh? Ñaùp: Söùc cuûa nghieäp maïnh, chaúng phaûi söùc cuûa voâ thöôøng maïnh. Vì sao? Vì söï hoøa hôïp thì khoù coøn phaù hoaïi hoøa hôïp thì deã. Laïi coù thuyeát noùi: Söùc cuûa voâ thöôøng maïnh, chaúng phaûi söùc cuûa nghieäp maïnh. Vì sao? Vì söï hoøa hôïp kia seõ coù ly bieät, nhö nghóa cuûa ngaõ. Söùc cuûa nghieäp maïnh, chaúng phaûi söùc cuûa voâ thöôøng maïnh. Vì sao? Vì vieäc hoøa hôïp thì khoù, coøn phaù hoaïi hoøa hôïp thì deã. Nhö khi con ngöôøi naén chieác bình thì khoù, coøn laøm vôõ bình thì deã. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu nghieäp coù theå taùc ñoäng vaøo söï gaây ra nghieäp choã thoï sinh trong naêm ñöôøng thì söùc cuûa nghieäp naày maïnh, chaúng phaûi söùc cuûa voâ thöôøng maïnh. Laïi coù thuyeát noùi: Söùc cuûa voâ thöôøng maïnh, chaúng phaûi söùc cuûa nghieäp maïnh. Vì sao? Vì nghieäp kia cuõng bò voâ thöôøng huûy hoaïi, nhö nghóa cuûa ngaõ. Söùc cuûa nghieäp maïnh, chaúng phaûi söùc cuûa voâ thöôøng maïnh. Vì sao? Vì luùc taïo ra phaùp khoù, khi phaù hoaïi thì deã. ÔÛ ñaây cuõng neân noùi thí duï chieác bình. Ñöùc Theá toân noùi: Ba töôùng höõu vi. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì nhaèm ngaên nghóa cuûa ngöôøi khaùc. Nhö phaùi Thí duï giaû khoâng muoán cho trong moät saùt-na coù ba töôùng höõu vi. Hoï noùi nhö theá: Neáu trong moät saùt-na coù ba töôùng höõu vi, thì moät phaùp, moät thôøi gian, töùc sinh, töùc giaø, töùc voâ thöôøng. Hoûi: Neáu vaäy thì nghóa aáy ra sao? Ñaùp: Thôøi gian ñaàu cuûa phaùp, goïi laø sinh, thôøi gian sau goïi laø voâ

thöôøng, khoaûng giöõa hai thôøi gian naày goïi laø giaø. Ngöôøi noùi nhö theá töùc laø trong moät saùt-na khoâng coù ba töôùng höõu vi. Thuyeát naày khoâng phaân bieät nhö thaät. Vì sao? Vì chæ noùi phaùp töông töï trong moät ñôøi. Trong moät ñôøi, môùi sinh, goïi laø sinh, sau cuøng goïi laø voâ thöôøng, khoaûng giöõa cuûa hai thôøi gian naày goïi laø giaø. Neáu laäp ra thuyeát aáy, thí trong moät phaùp khoâng coù ba töôùng. Vì nhaèm ngaên yù cuûa thuyeát nhö theá, cuõng noùi moät phaùp coù ba töôùng. Hoûi: Neáu moät phaùp coù ba töôùng thì sao khoâng laø moät phaùp, moät thôøi gian, töùc sinh, töùc giaø, töùc voâ thöôøng? Ñaùp: Vì vieäc laøm khaùc. Vì sao? Vì luùc phaùp sinh, sinh coù choã laøm, khi phaùp dieät, thì giaø, voâ thöôøng coù choã laøm. Vì thöù lôùp cuûa choã laøm ñeàu khaùc, neân khoâng coù loãi. Cho neân, vì nhaèm ngaên nghóa cuûa ngöôøi, muoán laøm saùng toû nghóa cuûa mình, cuõng muoán noùi nghóa töông öng cuûa phaùp töôùng, neân soaïn luaän naày. Ba töôùng höõu vi naày, töùc phaùp höõu vi coù sinh, coù dieät, coù truï vaø bieáân ñoåi. Theá naøo laø phaùp höõu vi trong moät saùt-na coù sinh, coù dieät, coù truï bieán ñoåi? Ñaùp: Luùc phaùp khôûi laø sinh, töùc sinh ra phaùp kia, khi phaùp dieät laø dieät, töùc dieät phaùp kia. Truï bieáân ñoåi laø giaø, giaø coù theå laøm chín muoài phaùp bieán ñoåi kia. Hoûi: Neáu vaäy theå cuûa phaùp laø söï bieán ñoåi, theá sao phaùp khoâng xaû töï theå? Neáu khoâng ñoåi khaùc thì vì sao laïi noùi truï, bieán ñoåi laø giaø? Ñaùp: Neân noùi raèng: Theå cuûa phaùp khoâng coù thay ñoåi. Hoûi: Vì sao noùi tru,ï bieán ñoåi laø giaø? Ñaùp: Ñaây laø giaø, goïi laø giaø, goïi laø giaø, cuõng goïi laø truï, bieán ñoåi. Laïi coù thuyeát noùi: Vì theå cuûa phaùp kia khoâng khaùc,

neân goïi laø khoâng ñoåi khaùc. Vì choã laøm khaùc, neân goïi laø ñoåi khaùc. Vì sao? Vì luùc phaùp sinh, choã laøm khaùc, khi dieät, choã laøm khaùc, theá naøo laø luùc sinh, choã laøm khaùc, khi dieät thì choã laøm khaùc? Ñaùp: Luùc phaùp sinh coù söùc, coù coâng naêng, coù phaùp ñöôïc taïo taùc. Khi phaùp dieät, thì suy yeáu, thoái lui, tan hoaïi. Vì nghóa naày, neân noùi coù ñoåi khaùc. Laïi coù thuyeát noùi: Vì phaùp hieän nhanh choùng neân sinh, vì phaùp hieän chaäm, nhoû, neân dieät. Vì aåm öôùt, thaám nhuaàn neân sinh, vì heùo khoâ, neân dieät. Laïi coù thuyeát noùi: Vì traûi qua ba ñôøi neân ñoåi khaùc. Vì sao? Vì phaùp

quaù khöù khaùc vôùi phaùp vò lai, hieän taïi. Hoûi: Töôùng naày laø töôùng chung hay töôùng rieâng? Neáu laø töôùng rieâng thì laøm sao moät phaùp maø coù boán töôùng? Coøn neáu laø töôùng chung, thì caùc phaùp ñeàu coù töï töôùng, laøm sao laø töôùng chung? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Töôùng naày laø töôùng rieâng. Hoûi: Neáu vaäy laøm sao moät phaùp maø coù boán töôùng? Ñaùp: Töï töôùng noùi ôû ñaây, chaúng phaûi nhö löûa noùng. Töï töôùng naày nhö thoï töï coù sinh, truï dieät thoï. Sinh, truï, dieät khoâng theå sinh, cho ñeán thöùc, cho neân noùi töôùng. Caùc phaùp moãi moãi ñeàu töï coù töôùng rieâng. Nhö saéc, laø töï khoâng laâu seõ tan hoaïi nhö beänh, nhö ung nhoït, gheû lôû, nhö muõi teân v.v... coù moät traêm boán möôi thöù töôùng. Töôùng coù hai thöù: 1. Töôùng cuõ. 2. Töôùng khaùch. Sinh v.v... ñoái vôùi phaùp kia laø töôùng khaùch, chaúng phaûi töôùng cuõ. Töôùng cuûa vaät khaùc nhoùm hôïp, töôùng cuûa töï theå xöa cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Laø töôùng chung. Hoûi: Neáu vaäy thì caùc phaùp ñeàu coù töï töôùng, sao laø töôùng chung? Ñaùp: Laø töôùng töông töï. Nhö moät phaùp coù ba töôùng, taát caû phaùp cuõng coù ba töôùng. Laïi coù thuyeát noùi: Chaúng phaûi töôùng rieâng, cuõng chaúng phaûi töôùng chung. Vì sao? Vì chaúng phaûi töï theå, neân chaúng phaûi töôùng rieâng. Vì moãi phaùp ñeàu coù töôùng neân chaúng phaûi töôùng chung. Hoûi: Neáu ñaáy chaúng phaûi töôùng chung, chaúng phaûi töôùng rieâng, thì neân noùi laø phaùp gì? Ñaùp: Ñaây laø aán neâu cuûa caùc phaùp. Neáu phaùp coù aán neâu aáy laø höõu vi, khoâng coù laø voâ vi. Nhö töôùng maïo cuûa ngöôøi lôùn chaúng phaûi theå cuûa ngöôøi lôùn. Neáu coù töôùng maïo aáy, thì goïi laø ngöôøi lôùn. Neáu khoâng coù töôùng maïo aáy thì khoâng goïi laø ngöôøi lôùn. Phaùp höõu vi kia cuõng gioáng nhö theá. Bình luaän: Khoâng neân noùi nhö theá. Noùi töôùng chung laø toát. Hoûi: Luùc phaùp sinh, tröø töï theå cuûa noù, taát caû phaùp khaùc ñeàu coù theå sinh ra phaùp naày. Vì sao chæ noùi naêng sinh, sinh ra phaùp naày? Ñaùp: Khi phaùp sinh, cuûa phaùp khaùc duø coù coâng, nhöng khoâng goïi laø naêng sinh, chæ theå cuûa sinh, môùi laø chuû theå sinh. Nhö luùc coâ gaùi sinh, caùc coâ gaùi khaùc duø gaéng söùc phuï giuùp, nhöng khoâng goïi laø sinh, chæ ngöôøi meï môùi goïi laø saûn (sinh)ï. Phaùp sinh kia cuõng gioáng nhö theá. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Chæ coù sinh môùi coù khaû naêng sinh ra phaùp

kia, chöù chaúng phaûi phaùp khaùc. Vì sao? Vì neáu voâ sinh thì phaùp kia seõ khoâng sinh. Nhöng khoâng coù phaùp khaùc, thì phaùp kia seõ baát sinh. Laïi nöõa, neáu coù sinh phaùp kia thì sinh chaúng phaûi voâ sinh. Hoûi: Cuõng coù phaùp khaùc laøm duyeân khieán cho phaùp naày sinh, chaúng phaûi khoâng coù duyeân cuûa

phaùp khaùc? Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: Khi phaùp sinh, vì theá maïnh cuûa sinh hôn nhieàu, neân ñöôïc goïi teân laø sinh, phaùp khaùc thì khoâng nhö vaäy. Nhö laøm ngöôøi coù taøi, hoïa só, caùch thöùc nhuoäm. Khi ngöôøi coù taøi laøm vieäc chaúng phaûi khoâng keû coù taøi giuùp söùc nhö Tyø-ñaàu-saûo v.v..., nhöng ngöôøi coù taøi ñöôïc thaønh, töùc ngöôøi coù taøi kia thaønh thaày, ñöôïc mang teân mình. Nhö veõ, chaúng phaûi khoâng nhaän nôi buùt, möïc, giaáy v.v..., nhöng ngöôøi ñöôïc ñaët teân. Luùc veõ, chaúng phaûi khoâng nhaân caùc thöù maøu saéc, maø ngöôøi ñöôïc ñaët teân. Luùc nhuoäm, chaúng phaûi khoâng nhôø boàn chaäu, nöôùc v.v... nhöng ngöôøi nhuoäm ñöôïc teân. Phaùp sinh kia cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Töôùng sinh coù töôùng sinh hay khoâng? Neáu coù, laøm sao chaúng phaûi voâ cuøng? Vì sinh kia laïi coù sinh? Neáu khoâng thì caùi gì sinh ra sinh naày? Ñaùp: Neân noùi raèng: Töôùng sinh laïi coù töôùng sinh. Hoûi: Neáu vaäy sao chaúng phaûi voâ cuøng? Ñaùp: Voâ cuøng coù loãi gì? Ñôøi vò lai roäng, khoâng coù choã truï sao? Laïi sinh töû laø phaùp voâ cuøng. Do vieäc aáy, neân khoù tröø, khoù vöôït qua, coù theå sinh ra voâ löôïng voøng mat xích khoå cuûa chuùng sinh. Laïi nöõa, hai phaùp naày ñoàng ôû trong moät saùt-na, neân chaúng phaûi voâ cuøng. Hai phaùp sinh sinh trong moät saùt-na kia: 1. Phaùp sinh. 2. Sinh ra sinh sinh. Sinh sinh chæ laø sinh sinh. Hoûi: Vì sao hai phaùp sinh sinh, sinh sinh chæ laø sinh sinh? Ñaùp: Cuõng theá, cuõng khoâng coù loãi. Gioáng nhö coâ gaùi coù ngöôøi sinh moät con, coù ngöôøi sinh ñoâi. Laïi coù thuyeát noùi: Töôùng sinh, sinh ra taùm phaùp. Nghóa laø sinh sinh cuûa phaùp kia laø giaø, sau giaø laø truï, sau truï laø voâ thöôøng, sau voâ thöôøng laø sinh sinh. Sinh moät phaùp nghóa laø sinh. Hoûi: Vì sao sinh, sinh ra taùm phaùp, sinh sinh chæ laø sinh sinh? Ñaùp: Vieäc naày cuõng khoâng coù loãi., gioáng nhö heo, choù, lang soùi v.v... hoaëc sinh moät con, hoaëc sinh nhieàu con. Hoûi: Caùc haønh laø coù töôùng truï chaêng? Neáu coù thì ôû trong töôùng höõu

vi vì sao khoâng noùi? Kinh naày laøm sao hieåu? Nhö noùi: Caùc haønh khoâng truï, cuõng nhö haønh cuûa thoï maïng cho ñeán noùi roäng? Neáu khoâng, thì vaên naày laøm sao hieåu. Nhö noùi: Saéc phaùp sinh, giaø, truï, voâ thöôøng, neân noùi saéc chaêng? Cho ñeán noùi roäng. Kinh Ba-giaø-la-na cuõng noùi: Theá naøo laø truï? töùc caùc haønh sinh khoâng tan hoaïi? Ñaùp: Neân noùi raèng: Caùc haønh coù töôùng truï. Hoûi: Caùc haønh coù töôùng truï, nghóa laø trong töôùng höõu vi, vì sao khoâng noùi? Ñaùp: Neân noùi phaùp höõu vi coù boán töôùng. Neáu khoâng noùi, phaûi bieát laø nghóa naày chöa troïn veïn. Laïi nöõa, vì truï töông töï phaùp voâ vi neân khoâng noùi laø töôùng höõu vi. Laïi nöõa, neáu töôùng coù theå laøm cho caùc haønh traûi qua nôi ñôøi thì ñaây laø töôùng höõu vi. Nhö sinh di chuyeån haønh vò lai ôû ñôøi hieän taïi. Giaø, voâ thöôøng dôøi ñoåi haønh hieän taïi ôû ñôøi quaù khöù. Truï vöôùng maéc vôùi phaùp sinh kia, khoâng coù luùc naøo lìa boû. Laïi nöõa, luùc phaân bieät caùc töôùng, ba töôùng ñeàu rôi vaøo trong boä höõu vi, coøn töôùng truï rôi vaøo boä voâ vi. Laïi nöõa, neáu töôùng coù theå khieán cho caùc haønh khoâng taêng ích, chæ tan hoaïi, thì noùi laø töôùng höõu vi. Truï coù theå laøm cho caùc haønh taêng ích, khoâng tan hoaïi, neân khoâng noùi laø töôùng höõu vi. Hoûi: Neáu vaäy thì sinh coù theå giuùp cho caùc haønh taêng ích khoâng tan hoaïi, vì sao noùi laø töôùng

höõu vi? Ñaùp: Sinh coù theå laøm cho caùc haønh taêng ích, tan hoaïi ñoái vôùi giaø, voâ thöôøng. Vì sao? Vì neáu sinh chaúng sinh ra caùc haønh ôû hieän taïi, thì giaø, voâ thöôøng khoâng theå tan hoaïi, do sinh sinh ra caùc haønh ôû ñôøi hieän taïi, giaø laøm cho suy vi, voâ thöôøng coù theå huûy hoaïi. Cuõng nhö coù ngöôøi duø ôû choã beàn chaéc nhöng coù ba keû thuø: Moät ngöôøi ôû choã beàn chaéc, keùo ngöôøi kia ra khoûi nôi ñoù. Hai ngöôøi cuøng gieát ngöôøi aáy. Ba ngöôøi naày ñeàu cuøng laøm chuyeän khoâng lôïi ích ñoái vôùi ngöôøi kia. Neáu moät ngöôøi khoâng ôû choã beàn chaéc keùo ngöôøi kia ra khoûi nôi ñoù, thì hai ngöôøi seõ khoâng coù caùch naøo gieát ngöôøi kia. Söï sinh kia cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Neáu caùc haønh coù töôùng truï, thì kinh Phaät laøm sao hieåu? Ñaùp: Kinh Phaät noùi baát truï laø khoâng coù töôùng truï laâu, chöù khoâng noùi laø moät saùt-na, nhö maïng caên, v.v... Laïi nöõa, noùi voâ truï, nghóa laø khoâng coù truï trong thôøi gian laâu daøi. Töôùng truï, nghóa laø truï nôi moät chuùt thôøi gian.

Laïi nöõa, töôùng truï trong saùt-na laø raát vi teá, chæ Phaät môùi bieát ñöôïc. Vì sao? Vì nhö Phaät duøng thaàn tuùc, chæ trong khoaûng thôøi gian co duoãi caùnh tay, töø ñaây aån maát, laø ñaõ ñöùng treân ñænh nuùi Tu-di, trong thôøi gian giöõa ñoù, coù raát nhieàu saùt-na noái tieáp nhau, chöù chaúng phaûi khoâng noái tieáp nhau. Cho neân noùi: Töø ñaây ñeán kia. Caùc töôùng nhö theá v.v..., chæ laø caûnh giôùi Phaät, chaúng phaûi ñoái töôïngnhaän bieát cuûa ngöôøi khaùc. Cho neân kinh noùi: Khoâng coù töôùng truï. Laïi coù thuyeát noùi: Maëc duø coù truï trong thôøi gian ngaén, nhöng nhanh choùng bò giaø laøm suy nhöôïc, bò tieâu dieät do voâ thöôøng. Do töôùng truï coù nhöõng loãi laàm nhö theá, neân kinh Phaät khoâng noùi. Laïi coù thuyeát noùi: Caùc haønh khoâng coù töôùng truï, laø vì trong töôùng höõu vi khoâng noùi. Kinh Phaät kheùo hieåu, nhöng vaên naày laøm sao hieåu. Nhö noùi: Saéc phaùp sinh, giaø, truï, voâ thöôøng, cho ñeán noùi roäng? Ñaùp: Vaên aáy neân noùi raèng: Saéc phaùp sinh, giaø, voâ thöôøng, cho ñeán noùi roäng. Khoâng neân noùi truï, neáu noùi truï thì coù yù gì? Ñaùp: Truï naày laø teân khaùc cuûa giaø. Nhö sinh, goïi laø sinh, cuõng goïi laø xuaát hieän, voâ thöôøng, goïi laø voâ thöôøng, cuõng goïi laø Dieät taän. Giaø goïi laø giaø, cuõng goïi laø truï. Bình luaän: Neân noùi raèng: Caùc haønh coù töôùng truï. Neáu caùc haønh khoâng coù töôùng truï, thì khoâng theå coù sôû duyeân. Vì muoán khoâng coù loãi nhö theá, neân noùi caùc haønh coù töôùng truï. Hoûi: Sao goïi laø ñoåi khaùc? Vì dieät neân hö hoaïi hay laø vì bò ñoåi thay, neân noùi laø bieán ñoåi? Ñaùp: Do dieät neân noùi laøbieán ñoåi. Vì traïng thaùi ñoåi khaùc naày cuøng moät theå vôùi dieät. Phaùp höõu vi chæ coù hai töôùng: neáu do hö hoaïi, thì phaùp seõ xaû töï töôùng. Neáu do bieán ñoåi, thì sao khoâng giuùp thaønh nghóa cuûa ngoaïi ñaïo noùi raèng: Caùc phaùp ñeàu bieán ñoåi? Ñaùp: Neân noùi raèng: Vì theá suy yeáu, neân noùi laø bieán ñoåi. Vì sao? Vì theá caùc haønh maïnh neân sinh, theá suy yeáu neân bieán ñoåi. Laïi nöõa, vì caùc haønh coù naêng löïc, neân sinh, vì yeáu keùm, neân bieán ñoåi. Laïi nöõa, vì caùc haønh chöa thaønh thuïc, goïi laø sinh, ñaõ thaønh thuïc, goïi laø bieán ñoåi. Laïi nöõa, vì caùc haønh keùm daàn, neân goïi laø bieán ñoåi. Laïi nöõa, vì caùc haønh môùi, neân goïi laø sinh, vì cuõ, neân goïi laø bieán

ñoåi. Hoûi: Neáu vaäy sao khoâng giuùp thaønh nghóa cuûa ngoaïi ñaïo? Ñaùp: Caùc haønh thöôøng noái tieáp nhau, khoâng döøng. Khi ngoaïi ñaïo chaáp coù truï, truï dieät goïi laø bieán ñoåi. Nhö söõa thaønh laïc, nhö cuûi thaønh tro, khoâng noùi theá cuûa saùt-na suy keùm, neân bieán ñoåi khaùc. ÔÛ ñaây noùi theá cuûa saùt-na suy yeáu, bieán ñoåi, khoâng noùi luùc truï bieån ñoåi khaùc. Hoûi: Töôùng höõu vi naày vaø sôû töôùng laø moät hay khaùc? Neáu laø moät, thì sao laø moät phaùp maø khoâng laø nhieàu phaùp? Neáu laø khaùc, thì naêng töôùng vaø sôû töôùng laø khaùc, sao khoâng laáy töôùng khaùc laøm töôùng? Ñaùp: Neáu noùi raèng: Naêng töôùng vaø sôû töôùng khoâng phaûi moät, cho neân moät khoâng laø ba, ba khoâng laø moät. Hoûi: Neáu vaäy sao khoâng duøng töôùng khaùc laøm töôùng? Ñaùp: Tuøy theo choã sôû taùc cuûa töôùng, laø naêng töôùng sôû töôùng, cho neân, khoâng coù loãi. Laïi nöõa, naêng töôùng vaø sôû töôùng thöôøng khoâng lìa nhau. Neáu chuùng lìa nhau, thì coù theå laáy töôùng khaùc laøm töôùng. Vì chuû theå töôùng vaø ñoái töôïng töôùng khoâng lìa nhau, neân khoâng coù loãi nhö theá. Nhö vaäy, ly, hôïp khoâng lìa nhau, noùi chung cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, töôùng töø sôû töôùng sinh, naêng sinh khaùc vôùi sôû sinh, nhö khoùi duø töø löûa sinh, nhöng khoùi vaø löûa ñeàu khaùc. Töôùng sinh kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, töôùng laø loãi cuûa sôû töôùng. Nhö beänh laø loãi cuûa ngöôøi, ngöôøi khaùc vôùi beänh. Neáu khoâng khaùc, thì khi ngöôøi beänh laønh, leõ ra khoâng coù ngöôøi. Phaùp khaùc cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät noùi: Töôùng naày laø töôùng höõu vi. Do lôøi noùi aáy cuûa Phaät, neân phaûi bieát, naêng töôùng khaùc vôùi sôû töôùng. Nhö noùi: Ngoâi nhaø cuûa ngöôøi naày, cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Trong taát caû saùt-na ñeàu coù giaø, vì sao khoâng phaûi trong taát caû thôøi gian, ñaàu ñeàu moïc toùc baïc? Ñaùp: Khoâng neân ñaët ra caâu hoûi coù toùc baïc, khoâng coù toùc baïc nhö theá. Ngöôøi cao tuoåi vaø ngöôøi traùng nieân, hoaëc coù trôû ngaïi nhau, hoaëc khoâng trôû ngaïi nhau: Trôû ngaïi nhau, thì khoâng moïc toùc baïc, khoâng trôû ngaïi nhau, ñaàu seõ moïc toùc baïc. Laïi nöõa, hoaëc coù boán ñaïi suy keùm thì nhieàu, boán ñaïi maïnh, khoûe thì ít, hoaëc boán ñaïi maïnh khoûe thì nhieàu, boán ñaïi suy keùm thì ít, hoaëc boán ñaïi suy yeáu thì nhieàu, boán ñaïi maïnh khoûe thì ít, ñaàu moïc toùc baïc, hoaëc boán ñaïi maïnh khoûe thì nhieàu, boán ñaïi suy yeáu thì ít, khoâng moïc toùc baïc, maïnh khoûe, yeáu ñuoái cuõng nhö theá.

Laïi coù thuyeát noùi: Toùc baïc chaúng phaûi giaø, vì toùc baïc laø saéc, coøn giaø chaúng phaûi saéc. Chæ thôøi gian sau cuûa thaân naày, sinh ra phaùp khoâng toát, laø caën baõ cuûa baùo nhö theá. Gioáng nhö daàu meø, cuõng nhö röôïu gaïo, sau khi saép caïn, seõ sinh ra caën ñuïc. Traïng thaùi giaø kia cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: ÔÛ xöù naøo coù toùc baïc naày? Ñaùp: Veà coõi: thì ôû coõi Duïc coù, chaúng phaûi ngöôøi coõi Saéc, Voâ saéc. Veà ñöôøng: Trong ñöôøng ngöôøi, suùc sinh, ngaï quyû ñeàu coù toùc baïc. Phöông: ba phöông coù, chaúng phaûi chaâu Uaát-ñôn-vieät. Vì sao? Vì toùc baïc laø toäi baùo, chaâu Uaát-ñôn-vieät kia, chaúng phaûi nôi thoï toäi baùo. Hoûi: Ai coù toùc baïc naày? Ñaùp: Phaøm phu. baäc Thaùnh ñeàu coù. Baäc Thaùnh töø Tu-ñaø-hoaøn ñeán Bích-chi Phaät, chæ töø Phaät. Theá toân. Vì sao? Vì phaät khoâng coù toùc baïc, ruïng daàn, da nhaên, maù coùp, gioïng noùi thay ñoåi hö

hoaïi. Khi nhaäp dieät caùc chi tieát khoâng raõ lìa, taâm ñau ñôùn khoâng laàm laãn, caên khoâng dieät daàn, maø dieät cuøng luùc. Ñaây laø phaùp cuûa thaân Phaät. Hoûi: Vì sao Phaät, Theá toân khoâng coù toùc baïc ruïng daàn, da nhaên, maù coùp? Vì ñaây laø saéc xaáu aùc, Phaät, Theá toân ñaõ xa lìa haún saéc xaáu aùc. Hoûi: Ñöùc Phaät ñaõ gaây ra nghieäp gì maø khoâng coù baùo nhö theá? Ñaùp: Phaät, Theá toân khi xöa laøm Boà-taùt, ñaõ tu haønh phaùp thieän, vôùi taâm tin vöõng chaéc, khoâng heà suy keùm, thoái lui, vì ñaõ thöïc haønh nhaân töông töï, neân ñöôïc thoï quaû töông töï nhö theá. Do vieäc naày, neân khoâng coù toùc baïc ruïng daàn. Da nhaên, maù coùp. Hoûi: Neáu trong taát caû saùt-na ñeàu laø voâ thöôøng, thì vì sao khoâng thaáy trong taát caû thôøi gian ñeàu coù thaây cheát hieän ra? Ñaùp: Khoâng neân hoûi veà vieäc coù thaây cheát hay khoâng coù thaây cheát. Vì sao? Vì phaùp coù töôùng khaùc vôùi phaùp coù töôùng, phaùp voâ töôùng khaùc vôùi phaùp voâ töôùng. Coù taâm, khoâng taâm, noùi cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Vì phaùp cuûa caên dieät, sinh ra phaùp coù caên, do ñoù khoâng coù thaây cheát. Phaùp coù caên dieät, sinh ra phaùp khoâng coù caên, cho neân coù thaây cheát. Coù taâm, khoâng taâm, soá chuùng sinh, soá phi chuùng sinh, phaùp trong, phaùp ngoaøi, noùi cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Vì söùc nghieäp cuûa chuùng sinh, cho neân coù. Vì söùc cuûa nghieäp cuûa chuùng sinh, cho neân khoâng coù thaây cheát. Do nghieäp löïc cuûa chuùng sinh, cho neân coù: Chuùng sinh caàn da, thòt, gaân, xöông, raêng, moùng, loâng, söøng v.v... ñeå laøm coâng cuï giuùp cho söï soáng cho neân coù. Vì nghieäp löïc cuûa chuùng sinh, cho neân khoâng coù: Moät

ngaøy moät ñeâm, hai möôi khoâng ñaày, coù saùu möôi laêm traêm ngaøn saùt-na, moãi saùt-na ñeàu coù naêm aám sinh, dieät. Neáu ngay nôi moãi saùt-na ñeàu coù thaây cheát, thì thaây cheát cuûa moät chuùng sinh seõ ñaày daãy ôû theá gian. Do nghieäp baùo cuûa chuùng sinh, cho neân khoâng coù. Hoûi: Chuùng sinh hoùa sinh, vì sao khoâng coù thaây cheát? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vì khi sinh, lieàn ñöôïc caùc caên. Luùc cheát, lieàn boû caùc caên. Nhö ngöôøi taïm ôû döôùi nöôùc, taïm thôøi troài leân, roài chìm xuoáng, khoâng bieát chìm ñeán choã naøo, troài leân, töø ñaâu. Laïi coù thuyeát noùi: Chuùng sinh hoùa sinh, thaân chuùng nheï neân noåi, gioáng nhö ngoïn löûa, gioù thoåi ñeán hö khoâng, chaúng bieát choã ñi. Maây, söông muø, saùm seùt cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Ngöôøi boán ñaïi nhieàu thì coù thaây cheát. Vì saéc taïo cuûa ngöôøi kia nhieàu, neân khoâng coù thaây cheát. Laïi coù thuyeát noùi: Ngöôøi thoï thaân, chaúng phaûi phaùp caên nhieàu thì coù thaây cheát. Ngöôøi thoï thaân chaúng phaûi phaùp caên ít, khoâng coù thaây cheát. Laïi coù thuyeát noùi: Ngöôøi thoï thaân vôùi phaùp ñaùng boû laø nhieàu, thì coù thaây cheát, thoï thaân, vôùi phaùp ñaùng boû laø ít thì khoâng coù thaây cheát. Phaùp ñaùng boû laø: Toùc, loâng, moùng, raêng v.v... Hoûi: Phaùp höõu vi vì theå laø sinh, cho neân sinh, hay vì hôïp vôùi sinh, cho neân sinh? Neáu theå laø sinh, thì töôùng sinh ñaâu coù choã taïo taùc? Neáu hôïp vôùi sinh maø sinh, thì vì sao khoâng hôïp vôùi phaùp voâ vi ñeå khieán cho phaùp voâ vi sinh? Ñaùp: Neân noùi raèng: Theå laø töôùng sinh. Hoûi: Neáu vaäy töôùng sinh coù choã taïo taùc laø gì? Ñaùp: tuy theå laø sinh, nhöng do töôùng sinh, neân theå ñöôïc hieän baøy saùng toû. Gioáng

nhö trong boùng toái coù caùc vaät nhö chaäu saønh, bình v.v..., do ñeøn phaùt saùng, nhöng khoâng töø ñeøn sinh. Töôùng sinh kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Vì hôïp vôùi sinh, neân sinh. Hoûi: Neáu vaäy thì vì sao khoâng hôïp vôùi phaùp voâ sinh, ñeå phaùp voâ vi sinh? Ñaùp: Vì khoâng coù nghóa hôïp. Neáu coù, thì cuõng neân sinh. Veà voâ thöôøng, noùi cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Nhö phaùp höõu vi coù ba töôùng höõu vi, phaùp voâ vi coù ba töôùng voâ vi hay khoâng? Neáu coù thì vì sao phaùp voâ vi khoâng phaùp laø phaùp nhoùm? Neáu khoâng coù, thì vôùi thuyeát cuûa kinh Ba-giaø-la-na noùi, laøm sao hieåu? Nhö noùi: Theá naøo laø phaùp baát sinh? Ñaùp: Laø phaùp voâ vi, vì laø

töôùng voâ sanh. Theá naøo laø phaùp baát truï? Ñaùp: Laø phaùp voâ vi, vì laø töôùng voâ truï. Theá naøo laø phaùp baát dieät? Ñaùp: Laø phaùp voâ vi, vì khoâng coù töôùng dieät. Ñaùp: Neân noùi raèng: Phaùp voâ vi khoâng coù töôùng cuûa phaùp voâ vi. Hoûi: Neáu vaäy thì vôùi kinh Ba-giaø-la-na ñaõ noùi, laøm sao hieåu? Ñaùp: Vì ñoái laäp vôùi phaùp höõu vi, neân nhö phaùp höõu vi coù sinh, truï, dieät, phaùp voâ vi vì khoâng coù sinh, truï, dieät, neân noùi nhö theá. Kinh Phaät noùi: Tyø-kheo caùc thaày! Töùc xuaát hieän, töùc sinh, töùc maát, töùc dieät. Hoûi: Xuaát hieän vaø sinh coù gì khaùc nhau? Maát vaø cheát coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Khoâng coù khaùc nhau. Vì sao? Vì xuaát hieän töùc laø sinh, maát töùc laø cheát, ñoàng laø taùnh saùt-na. Toân giaû Ba-xa noùi: Thoï thaân trung aám, ñoù goïi laø xuaát hieän, thoï thaân sinh aám, ñoù goïi laø sinh. Thaân trung aámhoaïi ñoù goïi laø maát, hoaïi thaân sinh aám, ñoù goïi laø cheát. Laïi nöõa, chuùng sinh thuoäc Noaõn sinh, Thai sinh, thaáp sinh, luùc thoï sinh laø xuaát hieän. Vì sao? Vì caùc caên nhö nhaõn v.v... xuaát hieän daàn. Chuùng sinh hoùa sinh, thoï thaân laø sinh. Vì sao? Vì töùc khaéc ñöôïc caùc caên nhö nhaõn v.v... xaû thaân Noaõn, thai thaáp sinh, ñoù goïi laø cheát. Vì sao? Vì coù thaây cheát. chuùng sinh hoùa sinh, boû thaân, ñoù goïi laø maát. Vì sao? Vì khoâng coù thaây cheát. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Luùc vaøo thai meï, goïi laø sinh, khi ra khoûi thai goïi laø xuaát hieän, thay ñoåi caùc aám, ñoù goïi laø maát. AÁm khi cheát, ñoù goïi laø töû. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: Luùc thoï thaân ñaàu tieân trong caùc ñöôøng, goïi laø sinh. Caùc aám ñaõ ôû trong ñöôøng, goïi laø xuaát hieän. Cheát trong trung aám, höôùng veà sinh aám, ñoù goïi laø maát, khi xaû maïng caên, aám goïi laø cheát.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.